

Jaarverslag 2025

Inleiding

Hierbij biedt de stichting Henri van de Waal haar Jaarverslag 2025 aan. De eerste doelstelling van de stichting was en is het behoud van het Iconclass classificatiesysteem voor de lange termijn. Daarom heeft de stichting zich in de eerste, voorbereidende jaren geconcentreerd op twee stappen die daarvoor noodzakelijk waren.

1. Er is een nieuwe versie van het systeem gebouwd en als **Iconclass^{plus} Browser** online gezet in 2024. De classificatie is daarbij aangevuld met beeldmateriaal, met bibliografische verwijzingen en full text literatuur en met ‘deep links’ naar externe databases en andere iconografische systemen.
2. Na de beschikbaarstelling van deze nieuwe versie is aan het eind van 2024 een begin gemaakt met het opzetten van het **Iconclass Consortium**. De eerste leden van het consortium konden worden verwelkomd in november 2024.

Vanaf eind 2024 is de aandacht verdeeld tussen het consolideren en verder uitbouwen van Iconclass - met name door meer bibliografische informatie toe te voegen en het systeem van ‘deep links’ sterk uit te breiden – en het werven van de consortiumleden.

Activiteiten in 2025

De belangrijkste activiteiten waren:

- Uitbouw Iconclass^{plus} Browser door middel van:
 - Toevoegen nieuwe begrippen
 - Uitbreiding van het aantal ‘sample images’
 - Uitbreiding Iconografische Bibliografie
 - Deep links naar externe databases
- Iconclass ‘marketing’
 - online meetings
 - congresbijdragen
 - guided tours
- Bildgrid: eerste stap naar een Iconclass repository en een beeldinformatiesysteem
- Invoegen van Artificial Intelligence componenten

Uitbouw Iconclass^{plus} Browser

Nieuwe begrippen zijn toegevoegd aan het systeem. In Github kunnen alle mutaties, correcties en toevoegingen worden opgevraagd. Enkele voorbeelden van nieuwe groepen:

- [43C96\(...\) proper names of dances \(with NAME\)](#)
- [83\(OVID, Metamorphoses\) \(scenes from\) specific works of literature: Ovid, Metamorphoses](#)
- [85\(AESOP, Latin fable index\) Latin titles of Aesopian fables](#)

Daarnaast zijn er individuele begrippen toegevoegd, meestal op verzoek van gebruikers. Appendix 1 geeft voorbeelden van nieuwe begrippen en motiveert de opname ervan.

De Iconclass 'Iconografische Bibliografie' is uitgebreid met ruim 500 nieuwe titels en met bijna 2100 full text artikelen en boeken. Daarmee is een virtuele 'iconografische bibliotheek' gestart, waarin belangrijke oudere publicaties bijeengebracht zijn.

Het beeldmateriaal – 'sample images' - dat in de Browser wordt aangeboden als voorbeeld van het gebruik van Iconclass, is in 2025 geleidelijk verder uitgebreid. Inmiddels zijn er circa 1 miljoen afbeeldingen opgenomen in de Iconclass dataset.

Deep links

De meeste tijd is echter geïnvesteerd in het maken van 'deep links' naar een reeks van externe databases. Een deel van die databases wordt gevuld door instellingen en projecten die zelf Iconclass gebruiken voor onderwerpsontsluiting. Een ander deel behoort bij instellingen en projecten die andere vocabulaires toepassen. Tussen die vocabulaires en Iconclass worden concordanties vervaardigd. Dat gebeurde tot nu toe handmatig, d.w.z. uitsluitend met 'menselijke intelligentie'. De verwachting is dat de concordanties gebruikt kunnen worden om A.I. te trainen.

Appendix 2 geeft een overzicht van ruim 30 databestanden waarnaar op dit moment verwijzingen zijn opgenomen, variërend van Wikidata tot de Duitse Bildindex. Het aantal datapunten waarnaar gelinkt wordt loopt uiteen van enkele honderden tot vele duizenden. Het aantal beelden dat daarmee op thema en iconografische kenmerken kan worden opgeroepen is niet eenvoudig te becijferen maar belooft miljoenen.

Iconclass 'marketing'

In de loop van 2025 zijn meer dan 50 "Online guided tours" voor groepen en individuele gebruikers gehouden. In zo'n rondleiding worden de functionaliteiten van de Browser getoond en gebruikersvragen beantwoord.

De makers van Iconclass hebben enkele malen Iconclass onder de aandacht gebracht bij conferenties en workshops:

- 21 maart: Universiteit Leiden [Iconclass for Image Analysis](#)
- 30 juni en 1 juli: NFDI4Culture: Two Part Workshop "[Iconclass – Content Classification and Technical Features](#)" (online)
- 28 juli – 2 augustus: [13th International Conference of the Society for Emblem Studies](#), Wenen
- 13 en 14 oktober: [Testi, dati, immagini, parole: dalla pergamena al digitale](#), Turijn

Bildgrid

Om het mogelijk te maken eigen materiaal direct op de Iconclass site te kunnen beschrijven en om dat materiaal dan ook via de Iconclass^{plus} Browser doorzoekbaar te maken voor eindgebruikers is begonnen met Bildgrid. Met Bildgrid krijgt de Browser een 'edit'-functie en wordt het mogelijk om de Browser daadwerkelijk als een 'pictorial information system' in te zetten.

Artificial Intelligence

In de loop van 2025 is veel geëxperimenteerd met het invoegen van A.I. bij het catalogiseren van beelden, zowel van visuele als van tekstuele. De [presentatie daarover](#) die op de conferentie van de Society of Emblem studies is gehouden, zal worden gepubliceerd in het tijdschrift Emblematica (Droz).

In de testversie van de nieuwe Browser is gebruik gemaakt van OpenAI's API. De resultaten van de experimenten daarmee variëren van bemoedigend tot sensationeel.

Financiën

In 2025 is het Iconclass consortium de eerste fase ingegaan. Dat wil zeggen dat de eerste institutionele en individuele leden verwelkomd konden worden.

Totdat het consortium een formele wettelijke status heeft en er overleg is geweest met de belastingdienst is de financiering via donaties aan de stichting geregeld.

Appendix 3 bevat de financiële jaarcijfers.

Appendix 1: Selectie van nieuwe begrippen.

<p>For the Odeuropa project the following new concepts were added: 31A333 olfactory concepts with its 'children':</p> <p>31A3331 smell sources 31A3332 odour carriers 31A3333 fragrant spaces</p> <p>Some of the concepts were also provided with cross references to support associative searches. E.g. under 31A3331 smell sources there is a cross reference to: 31A5142 perfumes which links to this Rijksmuseum portrait of Jean Chabert, as 'parfumeur' a creator of smell sources ...</p>	
<p>42E1421 grave goods</p> <p>Two random samples from the BLM collection. Obviously Iconclass concepts were already available for most individual objects, but not to properly express the fact they were among the grave goods buried with the deceased. The concept is an extension of: 42E142 placing something in or on the coffin, e.g. flowers, wedding-ring</p>	
<p>49K111 hoard ~ archaeology</p> <p>Related to the 'grave goods' concept is the archaeological 'hoard' (often, but not necessarily found in a funerary context). The concept is an extension of: 49K11 excavation ~ archaeology</p>	 <p>Picture of a 'hoard' find (BLM)</p>

For 'chinoiserie' a key was added:
[48\(+761111\) art \(+ chinoiserie, European interpretation of Chinese art\)](#)

an extension of the Key:
[48\(+76111\) art \(+ Chinese art\)](#)

Similarly, for 'japonisme':
[48\(+761121\) art \(+ Japonisme, European imitation of Japanese art\)](#)

which extends:
[48\(+76112\) art \(+ Japanese art\)](#)

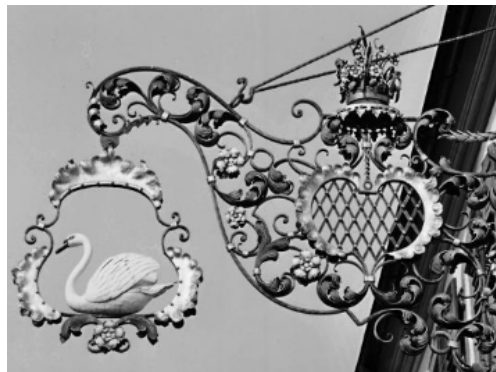
An example of 'chinoiserie' from the BLM collection

[43B314 pub sign, inn sign](#)

A rich tradition of this specific instance of a signboard (which is itself already a concept in the context of advertising).

Extends:
[43B31 inn, coffee-house, public house, etc.](#)

A cross reference was added to:
[46B354 signboard](#)
and vice versa.

One of many examples of *pub signs* ("Gasthausschilder") in the BLM collection

Artificial Intelligence is a hotly debated topic but also a source of inspiration for all kinds of imagery. It therefore made sense to extend this concept

[52A1 Intellect, Intelligence; 'Intelletto', 'Intelligenza' \(Ripa\)](#)

to include this:

[52A14 Artificial intelligence](#)

and add these cross references to existing concepts:

[49D54 · computer, equation-solving machine](#)

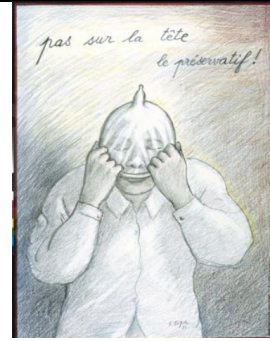
[46A55 · artificial language](#)

[46E67111 · Internet \(computer network\)](#)

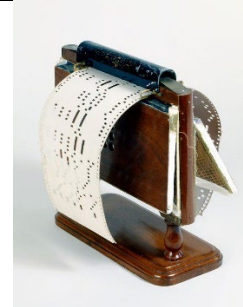
42A11111 condom

Appended to these (new) concepts, making sure the chain is complete
[42A1111 · birth control, contraception](#)
[42A1111 devices of contraception](#)
even though many examples stem from a 2016 exhibition of posters at the Deutsches Hygiene-Museum in Dresden, where the focus is not on birth control but on the prevention of the spread of AIDS. Here, for example: Roland Topor, from the series '*Images pour la lutte contre le sida*'.

Occasionally an edit simply consists of an additional keyword to improve the findability of an existing concept. "mechanical music" was added to the concept:

[48C76 'automatic' music](#)

48(+763) art (+ African art)

Less is more:
Removed "tribal" as an adjective of "African art"

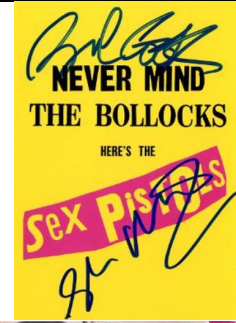
49L81 graffiti

Based on the work for the Badisches Landesmuseum, Karlsruhe

[42C4 youth culture](#)

Based on the work for the Badisches Landesmuseum, Karlsruhe

[73G15 Christ holding the keys of death and hell](#)

From the **e-illustrace** project; contributed by Veronika Sladka.

[41A39172 gargoyle](#)

Based on the work for the Badisches Landesmuseum, Karlsruhe

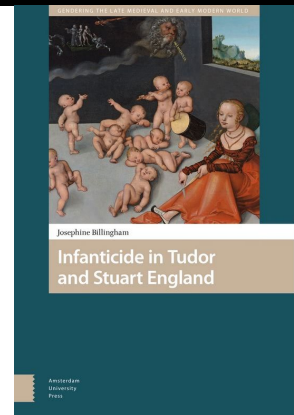

[49G512 sanatorium](#)

Based on the work for the Badisches Landesmuseum, Karlsruhe

Adding the keyword "**infanticide**" to improve the findability of the concept: [42B29 killing a child \(absence of parental love\)](#)

Appendix 2: overzicht van via ‘deep links’ verbonden databases.

Deep links zijn gebaseerd op verschillende principes. Voor alle databestanden geldt echter dat ze geheel of gedeeltelijk via redactioneel handwerk – ‘menselijke intelligentie’ - verbonden zijn.

Hieronder in **vet** de databases van instellingen en projecten die zelf Iconclass toepassen en in *cursief* de databases van instellingen en projecten waarvoor handmatig een concordantie wordt gemaakt. Dit overzicht geeft de stand van zaken weer op 31 december 2025.

1. **Bildindex der Kunst & Architektur** [https://iconclass.org/view/BILDINDEXDE_2025]
2. **Corpus Vitrearum** [<https://iconclass.org/view/corpusevitrearumde>]
3. **Vitro-search Romont** [https://iconclass.org/view/vitrosearch_romont]
4. **e-illustrace – database of early modern Czech book illustration** [<https://iconclass.org/view/e-ilustrace-bynotation>]
5. **Rijksmuseum, Amsterdam** [https://iconclass.org/view/rijksmuseum_amsterdam]
6. **Emblematica Online, Illinois** [https://iconclass.org/view/UIUCEMBLEMATICA_2025]
7. **Galicones - early modern book at the University of Santiago de Compostela** [<https://iconclass.org/view/GALICONES2025>]
8. **Brussel, Koninklijke Bibliotheek, Print cabinet** [https://iconclass.org/view/KBB Brussel_2025]
9. **Urus – prints in central and eastern Europe** [<https://iconclass.org/view/urusuwedupl>]
10. **Erasmus, Adagiorum chiliades Huygens Institute** [<https://iconclass.org/view/adagforbiblio1559>]
11. **Nederlands Interuniversitair Kunsthistorisch Instituut, Florence** [https://iconclass.org/view/NIKI_DIGITAL]
12. **Seintiau – Imaging the Saints in Wales** [<https://iconclass.org/view/cwltysseintiauynghymru>]
13. **Erdeitallegorien im Barockzeitalter im Heiligen Römischen Reich** [<https://iconclass.org/view/ERDTEILALLEGORIE>]
14. **Cesare Ripa, Iconologia** – alphabetical listing of entries [https://iconclass.org/view/icbib_9]
15. **Lexikon der Christlichen Ikonographie** – List of all lemmata: [https://iconclass.org/view/icbib_5]
16. **Bayerische Staatsbibliothek, Incunabula** [https://iconclass.org/view/BSB_Inkonline_2025]
17. **Bayerische Staatsbibliothek, Hortus Sanitatis** [https://iconclass.org/view/biblio_bsbinkH388]
18. *Bible Gateway* [https://iconclass.org/view/icbib_000_kjv]
19. *Ovidius Pictus - Ovid Illustrated Editions in Spanish Libraries* [https://iconclass.org/view/ovidiuspictus_es]
20. *Ovid, Metamorphoses at the Poetry in Translation site:* [https://iconclass.org/view/ovidmetam_kline]
21. *Wikidata* [https://iconclass.org/view/wikidata_icon_240310]
22. *Aesopica – illustrations of fables* [https://iconclass.org/view/aesop1687_gibbs]
23. *Perry Index on Aesop* [<https://iconclass.org/view/aesopperry>]

24. *Utpictura18* [<https://iconclass.org/view/utpictura18>]
25. *Biblissima portal* [https://iconclass.org/view/biblissima_2025]
26. *MIMO Thesaurus of musical instruments names*
https://iconclass.org/view/mimo_thesaurus
27. *Reallexikon der Deutsche Kunstgeschichte Labor*
https://iconclass.org/view/rdk_labor_wiki_0000
28. *Warburg Institute Iconography database* [https://iconclass.org/view/WIIC_London]
29. *Princeton Index of Medieval Art* [https://iconclass.org/view/princetonima_000]
30. *Getty Art and Architecture Thesaurus*
https://iconclass.org/view/biblio_aat_300000000
31. *Chinese Iconography Thesaurus* [<https://iconclass.org/view/BIBLIOCITROOT>]

Appendix 3: financieel overzicht over 2025 (en de aanloop-periode tot aan 1-1-2025)

Alle inkomsten zijn donaties ter ondersteuning van het Iconclass Consortium.

Uitgaande kosten bestaan uit de bancaire kosten van de Triodos rekening en vergoedingen voor de kosten die gemaakt zijn voor de hosting van de Iconclass Browser en de deelname aan congressen waar de ontwikkelingen van het Iconclass systeem getoond werden aan collega's uit de humaniora en IT.

Jaar	Beginsaldo	Inkomsten	Uitgaven	Eindsaldo
2022	0,00 €	505 €	78,17 €	426,83 €
2023	426,83 €	0 €	190 €	236,83 €
2024	236,83 €	1693,08 €	190,45 €	1739,46 €
2025	1739,46 €	8403,75	2180,68 €	7962,53 €